

Ajándék Sztálinnak

2018 december 27. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Regnum Marianum – Személyes vallomásokból összeáll a templomrombolás története.

A budapesti Városliget szélére épült Regnum Marianum mára szimbólummá vált: megépítése után húsz évvel, 1951-ben felrobbantották. A Magyar Patrióták Közössége kezdeményezésére felszín alatti emlékhely épül a templom helyén a Liget-projekt részeként. A kiállítás összeállításához keresik az egykori szemtanúkat és a templomról fennmaradt emlékeket.

Július 28., szombat. Délel?tt egész rövid id?re kimentem a Pityuval a ligetbe. Délután is kint voltunk, de most már hárman mentünk ki lábteniszezni. Három simázásig játszottunk, mindenkit lesimáztunk egyszer. Július 29., vasárnap. Ma voltak a Regnumban az utolsó misék, mert le fogják bontani a templomot. Délel?tt elmentem az apuval megnézni a Népstadion és a földalatti építkezéseit, délután a Pityuval elmentünk a ligetbe sétálni. A templomhoz is elmentünk, rengeteg ember volt. Vettünk egy képet a Regnumról – Juhász Sándor gyerekkori naplóbejegyzése kordokumentum.

A fiú napról napra rögzítette életeseményeit: mikor, kivel, merre járt. Reflexiót alig f?zött a történésekhez – az id?pont, 1951 nem a szabad érzelemnyilvánítás kora. A szabályos sorokba rótt, fegyelmezett bet?k olyan benyomást keltenek, mintha csak egy átlagos családi hétvégér?l lenne szó. Közben más forrásokból tudható, hogy a templom felrobbantását kétségbeesés, könny, a megaláztatás szégyene kísérte, és a leger?sebb érzelem, amely a kort jellemezte: a félelem.

A templom helyén a közelmúltig autóparkoló terpeszkedett, és a 70-es trolibusz útvonala vezetett át rajta. Mára építési területté vált a megújuló Városligetben. A téli fák között kereszt és emléktábla jelzi, hol állt a magyarság engesztel? temploma, a Regnum Marianum 1951-ig.

Hamarosan lelki-szellemi központ lesz itt újra: a Magyar Patrióták Közössége kezdeményezésére felszín alatti emlékhelyet építenek a templom helyén. Kívülr?l mindössze egy dombon álló kereszt utal majd az el?zményekre, lent, a mélyben a Városliget Zrt.-vel együttm?köd? patrióta egyesület korszer? múzeumtechnológiai eszközökkel kívánja bemutatni a templom történetét és a kommunista diktatúra egyházpolitikáját: az egyházüldözést. A megemlékezés és az ismeretterjesztés jegyében lesznek rendkívüli történelemórák, a tervek szerint a megértésre és az elmélyülésre egyaránt alkalmat ad majd a mesterséges domb alatti, 160 négyzetméter terület? kiállítótér.

A Regnum Marianum fogadalmi templom volt – az 1918-as és az 1919-es önkényuralmi rendszerek bukása iránti hálából 1931-re épült fel közadakozásból. A historizáló H?sök tere szomszédságába Kotsis Iván Szent István korát idéz? neoromán épületet tervezett, amely egyszerre hasonlított a jeruzsálemi Szent Sír-bazilikához és az Árpád-kori templomokhoz.

Az alapkövet 1925-ben rakták le, az alapító okirat meg?rizte a templom küldetését is, amely a megcsonkítás és anyagi romlás közepette a történelmi Regnum Marianum gondolatának szolgálata volt. A hagyomány szerint az örökös nélkül maradt Szent István király halála el?tt Sz?z Máriának ajánlotta fel a Szent Koronát és az országot, innen ered Magyarország régi, latin nyelv? elnevezése. Miért vált a Mária országa gondolat újra aktuálissá az 1920-as években?

– Hatalmas traumák érték a nemzetet: az els? világháború iszonyatos vérvesztesége után a proletárdiktatúra, majd a trianoni országfeldarabolás következett. A lelki megújulás, Magyarország keresztény újjászületésének jelképe lett a Regnum a Városliget peremén – mondja Hetzmann Róbert, a Magyar Patrióták Közösségének elnöke. – A második világháborút szinte sértetlenül átvészelte a templom, de a kiépül? sztálinista Rákosi-rendszernek az útjában volt.

Az utolsó szemtanúk egyike, Józsa László kunszentmártoni nyugdíjas tanár a patrióta egyesület felhívására jegyezte le emlékeit a templom búcsúztatásáról. Fiatalemberként néhány napra feljött Budapestre hivatalos ügyeit intézni: „Szep-tember vége felé járt az id?, de még mindig tombolt a nyár. Vasárnap délután vagy inkább talán estefelé kellemes sétautat tettem az Andrássy úton, s amikor a nagy térre értem, jobbról felt?nt a Regnum Marianum-templom gyönyör? épülete a monumentális kupolával. Soha nem jártam még ott, elhatároztam, hogy alaposan megszemlélem. Már a lépcs?kön haladtam felfelé, amikor a templomból kiáradó tömeggel találtam magam szemben.

Megdöbbent? pillanatok következtek. A férfiak lehajtott fejjel haladtak lefelé, mintha temetésr?l jönnének, az asszonyok pedig sírtak, zokogtak, könnyeiket törölgették. Nem tudtam elképzelni, mi ez. A templomból áradt az orgonával kísért énekszó: Gyászba borult egek, háborgó tengerek csillaga, Mária…

Beléptem, a padokban még elég sokan ültek, mintha nem akarnának onnan eltávozni. Még mindig nem értettem, mi történik itt. Szétnéztem, majd kifelé jövet, az el?csarnokban a hirdet?táblára esett a tekintetem. Gépelt szöveg volt: Értesítjük a kedves Híveket, hogy a f?városi tanács határozata alapján templomunkat városrendezési okok miatt le kell bontani. A szentmiséket a továbbiakban a Damjanich utcai kápolnában tartjuk. Kérjük a kedves Hívek megértését. (Mi mást is tehettek volna!) Minden megvilágosodott el?ttem.

A Rákosi-rendszernek útjában állt a templom, zavarta a kupolán emelked? Szent Korona-ábrázolás, de leginkább szúrta a szemét a Mária országára történ? hivatkozás.

A fájdalmas búcsúzás tehát a templom felrobbantásának el?estéjén, 1951. szeptember 20-án történt.”

– A „múltat végkép eltörölni” jegyében hihetetlen pusztítás zajlott az ötvenes években: számos történelmi épületet lebontottak annak ürügyén, hogy a háborúban találatot kapott. De a Regnum nem tartozott ezek közé. Álságos indokot eszeltek ki, mondván, hogy útjában áll a Felvonulási térnek – magyarázza a Józsa László által látottakat Hetzmann Róbert. – A korabeli tudósítások meger?sítik, a rombolás egyik közkelet? magyarázat az volt az ötvenes években, hogy túl közel állították fel a Regnumhoz Sztálin hatalmas szobrát. Hogy nézett volna ki, ha a monumentális Sztálin-szobornak katolikus templom a háttere?!

Rákosi Mátyás – születésnapi ajándékul Sztálinnak – elrendelte a templom bontását, amely azzal kezd?dött, hogy csákánnyal felmásztak a tet?re, és szétverték a Szent Koronát. Mivel az épület masszív szerkezete nem engedett, végül robbantottak. De ezt már egy másik emlékez?, Balogh Viktória szemével láthatjuk:

– Kislányként tanúja voltam a templom rombolásának. Nem egészen közelr?l, de nagyon mélyen bevés?d? emlékként ma is el?jön bármikor – mint egy film. Anyai nagyapám cipészmester volt, 1951-ben már nem lehetett önálló, hanem a jánoshalmai Cipész Ktsz. elnökeként dolgozott. Anyagért mindig feljött a f?városba, ilyenkor nálunk szállt meg, és hacsak tehette, elvitt magával a b?rgyárba is. A b?rgyárból jövet taxival a Dózsa György útra kanyarodtunk a H?sök terénél, és mentünk volna a Verseny utca irányába.

Ám rend?r állta utunkat: „Nem lehet áthaladni!” – egy ideig nem mondott mást, csak állt a taxi mellett-el?tt. Nagyapám sem igen mert kérdez?sködni, végül a taxis halkan mégis megszólította a rend?rt, mire az – nyilván jóérzés? ember lehetett – odahajolt, és súgva ennyit mondott: „A rohadtak! Robbantják a templomot!” Én persze ötévesen nem értettem, mir?l van szó, de éreztem, hogy komoly, drámai az esemény… A taxival eztán kerül? úton folytattuk utunkat.

Aki nem súgva, hanem nyíltan megfogalmazta véleményét, és felemelte szavát a barbár rombolás ellen, annak koncepciós pert akasztottak a nyakába. Megalázó módon a templom bontását is részben egyházi szellemiség? diákokkal végeztették el, és a kommunista diktatúra cinikus politikája ezzel nem ért véget, mert Kádár János javaslatára a templom helyén állították fel a Tanácsköztársaságot dics?ít? emlékm?vet 1969-ben. A gigantikus figura zsigeri indulatokat váltott ki az emberekb?l: „rohan a mókus vécépapírral” – mondogatták a futó alakra, persze csak sz?k családi körben, mások pikáns jelenetet láttak a szoborban: „Asszonyom, itt felejtette a…” – adták a fülledt szavakat a „titkos szeret?” szájába.

– Az indulat mögött félelem lapult: a regnumos papokat fokozatosan lekapcsolták, bebörtönözték – majd csak a farizeus módon puha diktatúrának nevezett id?szakban, 1974-ben szabadul az utolsó atya. De a Regnum Marianum lelkiségi mozgalmat nem tudták felszámolni, az ma is létezik. Miután a templomot lebontották, egy Damjanich utcai pincében tartotta összejöveteleit a közösség. Ez a helyiség ma is megvan – említi meg Hetzmann Róbert –, borszaküzlet m?ködik benne.

Kiss Gyuláné emlékei szerint a Damjanich utcai kis pince tömve volt hívekkel. A lebontott templom képe is elevenen él benne, ahol 1948-ban Mindszenty József hercegprímás bérmálta; emlékszik, amire támaszkodott: a márványból készült, oltártól elválasztó oszlopsorra. Egy másik gyülekezeti tag felidézi: amikor már látható volt, hogy a Regnum Marianum sorsa beteljesedik, amit mozdítani lehetett, az átkerült a szomszédos templomokba, így vitték át a Regnum padsorait a közeli Szondi utcai Szent Család-templomba, a harangot pedig állítólag Somogy megyébe, a dióspusztai haranglábba mentették át.

Az egykori Regnum Marianum és környéke nemzeti emlékhely. Ha templom nem lesz is már a helyén, az emlékezést és az elmélkedést szolgálja majd a földfelszín alatt épül? kiállítótér.

A Magyar Patrióták Közössége ezért továbbra is gy?jti a templomot idéz? tárgyakat, fényképeket – esküv?r?l, keresztel?r?l készült fotókat –, és keresi a még él? szemtanúkat a kiállítás anyagának összeállításához. A korabeli események számtalan részlete feltáratlan, és ennyi év távlatából a memóriája is megcsalhatja az emlékez?t, különösen a pontos dátumok tekintetében, ám a személyes vallomások mozaikkockáiból mégiscsak összeállhat a történet.

Tóth Ida - www.magyaridok.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló